

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 140/2024-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, Jesenná 8, Prešov, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní pôvodne Okresného súdu Košice I sp. zn. 37C/25/2019 takto

rozhodol:

- Postupom Mestského súdu Košice v konaní pôvodne Okresného súdu Košice I sp. zn. 37C/25/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Košice v konaní pôvodne Okresného súdu Košice I sp. zn. 37C/25/2019 **prikazuje** konať bez zbytočných prieťahov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré je Mestský súd Košice **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom mestského súdu, na ktorý od júna 2023

prešiel výkon súdництва z Okresného súdu Košice I, v civilnom spore. Žiada mestskému súdu prikázať konať bez zbytočných prieťahov a priznať jej finančné zadost'učinenie 4 500 eur.

II.

2. Sťažovateľka sa žalobou z augusta 2019 proti žalovanému štátnemu vodohospodárskemu podniku domáha zaplataenia náhrady 13 420 eur za neoprávnené užívanie jej drobných pozemkov s výmerou niekoľko árov umelými vodnými tokmi v období od augusta 2017 do augusta 2019. Okresný súd v septembri 2019 vydal platobný rozkaz, ktorý v októbri 2019 na odpor žalovaného zrušil, ku ktorému sa v novembri 2019 vyjadrila sťažovateľka. Pojednávanie v marci 2020 po vykonaní dokazovania odročil na máj 2020 pre účel zhodnotenia dôkazov. Pojednávania v máji, auguste a októbri 2020 boli zrušené pre pandémiu a práceneschopnosť sudcu. Sťažovateľka si zmenou žaloby zo septembra 2020 uplatnila náhradu 7 633 eur aj za obdobie od augusta 2019 do septembra 2020. V apríli 2021 bol spis pridelený novej sudkyňi. Pojednávania vo februári, apríli a novembri 2021 boli zrušené pre pandémiu, zmenu a práceneschopnosť sudkyne. Na pojednávaní v apríli 2022 okresný súd rozhodol o zmene žaloby a odročil ho na vyjadrenie sa žalovaného k predloženému dôkazu. Pojednávania v júni a novembri 2022 boli zrušené pre práceneschopnosť a rehabilitáciu sudkyne. V decembri 2022 bola vec pridelená novému sudcovi.

3. Okresný súd pojednávanie v apríli 2023 odročil pre účel rozhodnutia o na ňom prednesenom návrhu sťažovateľky na vstup ďalšieho žalovaného do konania, ktorému v júli 2023 vyhovel. V októbri 2023 zástupca sťažovateľky na výzvu súdu zo septembra 2023 predložil ním podané dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu o zamietnutí obdobnej žaloby pre nedostatok vecnej legitímácie žalovaného štátneho podniku. Do rozhodnutia o tomto dovolaní okresný súd v januári 2024 vyzval strany sporu vyjadriť sa k prerušeniu konania, keďže aj pre neho má význam vyriešenie pasívnej vecnej legitímácie. Po nesúhlase sťažovateľky s prerušením konania okresný súd nariadil na 24. apríl 2024 pojednávanie.

III.

4. Sťažovateľka namieta celkovú dĺžku konania. K zložitosti veci uviedla, že už v žalobe odkázala na súdne rozhodnutia o základných hmotnoprávných otázkach uplatneného nároku. Zvýrazňuje neefektívny postup súdu spočívajúci v množstve odročených pojednávaní a dlhé odstupy medzi uskutočnenými pojednávaniami. Priznanie finančného zadost'učinenia odôvodňuje neefektívnou činnosťou súdu a neprimerane dlhými prieťahmi.

5. Mestský súd považuje dĺžku konania za neprimeranú. Stotožňuje sa s tým, že z dôvodov na jeho strane rušil pojednávania. Poukazuje na protipandemické opatrenia, pre ktoré plynulo nemohol konať.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

7. Rozhodovanie všeobecných súdov o náhrade za neoprávnené užívanie pozemkov patrí do ich bežnej rozhodovacej činnosti. Vec sťažovateľky nemožno hodnotiť ako skutkovo či právne zložitú. Nemenný skutkový stav, ktorý už bol predmetom posúdenia súdmi, bol jasný už zo žaloby a príloh bez potreby ďalšieho dokazovania, ktorý treba len opätovne právne posúdiť. Sťažovateľka svojím správaním neprispela k dĺžke konania. Možno jej vytknúť len to, že až na pojednávaní predniesla procesný návrh vychádzajúci zo záverov skôr doručeného rozhodnutia krajského súdu.

8. Počiatočný postup okresného súdu bol plynulý. V ďalších rokoch bol okresný súd až na pár doručovacích úkonov, dve procesné rozhodnutia, nariadovanie a rušenie termínov pojednávaní nečinný. Počas štyroch rokov okresný súd pojednával len trikrát napriek jedenástim nariadeným pojednávaniam. Protipandemické opatrenia mali na nečinnosť súdu len minimálny vplyv. Z ôsmich zrušených pojednávaní boli len dve zrušené pre pandémiu, ostatné z dôvodov na strane súdu. Aj v tom minimálnom počte úkonov súdu možno badať nesústredenosť a neefektívnosť. Okresný súd už na prvom pojednávaní konštatoval spornosť vecnej legitímácie a výšky uplatnenej náhrady, k čomu obe strany už pred pojednávaním rozsiahlo odkázali na obdobnú rozhodovaciu činnosť a predložili znalecké posudky. Až po roku a pol rozhodol na dopyt sťažovateľky o jej návrhu na zmenu žaloby. Odročenie druhého pojednávania len pre vyjadrenie žalovaného k predloženej listine, ktorá sa v kontexte súdom na prvom pojednávaní konštatovaných sporných skutočností nejaví ako rozhodujúca, prispelo k predĺženiu konania. Viac ako posledný pol rok je postup súdu poznačený jeho úvahou o prerušení konania do skončenia konania o dovolaní proti rozhodnutiu, ktorým krajský súd síce v skutkovo obdobnej veci, no len proti žalovanému štátnemu podniku, konštatoval nedostatok jeho vecnej legitímácie. To nemožno hodnotiť ako snahu o čo najskoršie meritórne rozhodnutie v už aj tak dlhotrvajúcom konaní.

9. Namietané konanie o pre sťažovateľku nie významnej veci trvá štyri roky a sedem mesiacov. Na to mala najviac vplyv nečinnosť okresného súdu, ktorou došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote. Preto bolo v tejto časti ústavnej sťažnosti vyhovené a mestskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané, aby konal bez zbytočných prietahov.

10. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, postup súdu, správanie a význam sporu pre sťažovateľku jej bolo podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 1 500 eur s tým, že vo zvyšku nebolo jej návrhu vyhovené.

V.

11. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje, aby jej mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky

(2 x 13,73 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predstavuje 856,75 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2024

Robert Šorl
predseda senátu